

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 108.— Diumenge 31 d'Agost de 1902.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics; volem Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra; volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's tallin en última instancia ls plets y causas; volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volem, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Esforsos inútils

Tant com més avansa'l Catalanisme en son camí, més descarats y units se presentan sos enemichs, de tal manera, que pera donarse compte de la creixensa de nostras salvadoras ideas, n'hi ha prou ab tenir present l'esfors que realisan ab intent d'anorrearlas, los elements de tots colors, acoblats a l'entorn del centralisme. Qui vulga tenir idea exacta de l'importancia del moviment autonomista català, no té més que contemplar com lo combaten los polítichs de las més oposadas tendencias, com s'ajuntan pera defensar-se dels nostres trets los que fins avuy havian viscut separats per odis personals y de banderia, com esborran diferencias y antagonismes los que s'alimentavan de l'explotació comuna y s' disputavan lo predomini en tots los organismes que ls governs han creat pera satisfer sas ambicions.

Quina diferencia de fa alguns anys ab ara! Quan lo Catalanisme sols era aspiració, platonica d'uns quants patricis ilustres enamorats de las tradicions de la terra y de las qualitats del nostre poble, sos missatges y sas reunions sols feyan apuntar la rialla despreciable y mofeta en los llavis dels polítichs allavors omnipotents. Mes avuy que las profecias d'aquells homes previsors s'han complert en totas sas parts, y lo que ahir era petit esbany s'és convertit en nombrosissim estol d'entusiastas defensors de las reivindicacions catalanas, com arrugan lo front los mateixos que abans reyan, com se preocupan de la nostra agilitat y dels nostres actes los mateixos que ns negavan tota importancia y pretenian presentar-nos als ulls de tothom a l'estil de visionaris, exaltats o bojos!

Lo desyellament del poble català deixá estemordits de primer entuvi als que fent traició als sentiments de la nostra rassa han ajudat a l'implantació del despotisme centralista. Però revisats al veure que'l seu funest predomini acabava per sempre, trayent foras de la propia flaqueza, no desaprofitan ara la més petita ocasió que se'ls presenta pera demostrar-nos son odi. Un día ns titllan de separatistas, un altre ns denuncian acusant-nos de delictes imaginaris, y quan se troban impotents pera combatrens noblement y cara a cara, s'entretenen buscant medis per baixos y denigrants que sian, a l'objecte de molestar-nos.

No'ls envejem l'ingrata tasca que s'han imposat sense compendre que no hi pot haver ja forsa humana capassa de deturar al Catalanisme en son camí triomfal. Han fet tart, y abrumats sota'l pes de las sevas preocupacions, no veuen que qualsevol manifestació o acte que realisan en contra del moviment autonomista, ha de resultar contraproduent, perquè atenta a la dignitat de tot un poble que, per fortuna, ha comprés que no podrà gaudir la vida normal de las societats civilizadas y cultas, sense reconquerir abans sa personalitat.

Deixemlos fer donchs als pobres de esperit y més pobres de conciencia que, massa cobarts pera prestar-se a fer de butxins, s'exercitan en lo vergonyós ofici d'estrà cordetas. Deixem que vagin ells mateixos presentantse als ulls del poble tal com són, ab sas ambicions desenfrenadas, ab sas passions rustras, ab son procedir innoble que'ls porta a prescindir per complert de totas las reglas de la educació y de la cortesia.... Al cap y a la fi no'ns fan més planera la nostra feyna de propaganda?

Són inútils y ben inútils los esforsos de tots los polítichs d'ofici pera contrarrestar lo creixent avens del Catalanisme. Per aixó som de parer que no'ns deuen preocupar gens ni mica ni sa oposició sistemática a tot lo que part ayres de la terra, ni son decidit propòsit de posar entrebanchs a la realització parcial o complerta dels nostres ideals.

¿Què pot passar en últim terme? ¿Que's fassi necessaria l'unio de tots los elements, sian del color que vulgan, que anyorin per damunt de tot l'autonomia de la nostra terra? Donchs aquesta unió's farà pesi a qui pesi, perquè a n'ella obligaran las circunstancias, y allavors tindran ocasió de apreciar los que avuy tan injustament nos combaten, quant inútil haurá resultat son esfors y quant han contribuít ab sa lleugera conducta a enrobustir aqueix arbre sagrat de las nostras reivindicacions, que creix ufanós y plè de vida escampant sas arrels y l'ombra benefactora de sas branques per tots los indrets de la Terra Catalana.

GERMANOR

Molt convé que s'excitin los sentiments de germanor entre tots los catalans. Quatre segles d'ensopiment polítich han fet quasi bé desaparèixer lo sentit social o colectiu dels nostres esperits, dominats avuy per un individualisme desenfrenat.

En totas las manifestacions de la nostra vida's posa de relleu aquest defecte grave del caràcter català. Entregat cadascú a las sevas, particulars ocupacions, absorvit tothom per la consecució dels seus fins personals o familiars, ningú aixeca la mirada enlayre. L'obra del bé comú, que és la obra essencialment política y social, no's pot emprendre de bona fe sense haver fet abans lo sacrifici de moltes cosas que'ls catalans estimem ab refinaments massa egoistas.

Vivim tots plegats molt solitaris, encara que visquem en ciutats grans. Aquí, tot just se coneix lo contacte social, la relació íntima y diaria entre'ls homes de pensament. Los que estudian, coleccionan coneixements ab la mateixa cobdicia que'ls que fan negociis acumulan riquesas.

Las ideas no's cambian ni's contrastan serenament; covadas tan sols dins de la conciencia individual, quan surten a l'ayre lliure és pera lluytar ab implacable furia ab las ideas contraries. Per aixó, aquí, en aquesta terra, los que pensan diferent, en ciencia, en política y en art, no saben ser contendents nobles que buscan lo triomf de la veritat, sino enemichs personals que acaban quasi sempre per odiarse y per omplirse d'insults y de calumnias.

Las malas passions són plantas que hi creixen ab esplendidesa, dins de aquesta atmosfera saturada d'egoismes individuals. Lo públich acaba per acostumarshi, a las barallas escandalosas y acanalladas, y ab l'educació viciada que se li dona, arriba a no compendre que's fassi res sino és a impuls d'un interès reprochable o d'una vanitat ridicula. Veusaquí per que'ls homes que sobressurten una mica per dessobre del nivell dels altres cauhen aviat ofegats pel baf repugnant de las acusacions insidiosas, de las sospitas indignas; y quan s'intenta un moviment colectiu pera obtenir un bé general, la crítica treballa ab incansable afany fins que logra debilitarlo y devegadas disoldrel per complert.

D'un quant temps ens'a reacciona ab energia contra aquest vici, que tan accentuadament se manifesta en las nostras costums públics. Lo Catalanisme n'ha fet molt, y és d'esperar que'n farà molt més encara, de treball en aquest sentit sanitosament social. Mes, pera que la seva feyna sigui prou feconda pera netejar los esperits d'aquesta fera indisciplina que tantas obras grans esterilisa, és precis que abans dongui l'exemple establint una gran base de concordia, de pau y d'armonia entre'ls organismes que'l representan y'ls homes que lo dirigeixen.

Podrem los catalanistas y'ls federals de totas menas diferenciarnos los uns dels altres en certas cosas; però'ns uneixen principis molt trascendentals y sentiments molt fondos. Es neces-

sari, donchs, que tots plegats generalisem la cultura pera inspirar a tothom lo degut respecte a las ideas dels demés; que reprimim los excessos de l'egoisme y eduquem la voluntat, pera que un superior sentit social se imposi a las superbas rebelias de l'esperit. ¡Bé prou que'n quedará, encara, després de tot aixó, d'iniciativa y de forsa individual, dins de l'ànima catalana, pera evitar la cayguda cap a una embrutidora tirania organizada.

Solsament allavors surgiran, puras y espontánias, del fons dels cors, las dolsas tendresas de la germanor entre tots nosaltres.

ILDEFONS SUÑOL.

(De Germanor.)

L'Escola Normal de donas,

¿és beneficlosa?

Als diputats provincials senyors

Huguer, Meroles, Fàbregas y Tell

I

L'Historia'ns refereix que a la familia antiga sols lo poder del pare era absolut; ell era l'únic legislador, lo suprem jutje, y governava ab despòtica tirania a sa muller, a sos fills y a sos esclaus, considerantlos a tots com criats seus, o com criaturas inferiors a ell.

La dona, comprada ab diners, com si fós una mula, era considerada a la mort de son marit com formant part de la successió d'aqueix, y com a tal, queya en poder dels hereus que allargavan son martiri.

Per aixó no hi ha que extranyar que aquells pobles no hagin produhit cap dona que sobressurti per sas premdas personals, perquè essent considerada com un ser inferior, ningú's cuidava de desenrotllar en ella'ls sentiments enlayrats, y vivia sense tenir sisquera idea de sas duas virtuts predilectas: lo deber y'l sacrifici.

¿Com podia ser bona esposa, sotmesa com estava al penós jou de son cruel tirà?

¿Com podia ser bona mare, refusantse tot poder sobre sos fills?

Mes, un día, allà en un reconet de la Palestina, s'aixecá una veu poderosa, proclamant lo dogma consolador de la caritat universal, y al ressó de quina veu cauhen per terra las feixugas cadenas dels esclaus, y'ls cors tots s'uneixen y s'estrenyen en l'apretadissima abraçada de l'amor. Lo egoisme vensut deixá lliure camp a la caritat; la religió de Jesucrist dignificá a l'humá llinatge; enlayrá a la dona fins al lloch que li correspon; imposantli los mateixos debers que a son espós, concedintli al mateix temps, iguals drets, la mateixa autoritat y idéntica responsabilitat moral.

La dona ja ocupa un lloch desde ahont poguer exercir sa hermosa tasca.

Lo llibre de la Sabiduria, al parlar de la dona forta, diu: «Es més preciosa que'ls tresors que's treuen de las entranyas de la terra. Sos fills s'han aixecat proclamantla benaventurada, y son espós també s'aixeca pera proclamar sas alabansas». En efecte, tal és, tal déu ésser la dona considerada com a mare de familia.

Y si realment compren sos debers, y si está decidida a complirlos degudament, trobará sa condició igual a la de l'home, y tal vegada més bonica y més simpática encara.

Per aixó deya'l celebre escriptor Marián: «Si la dona's queixa de que no és hermosa sa missió, és que no la compren».

Mes, ¿ahont ha d'exercir la dona sa beneficlosa influencia? ¿Ahont ha de sentirse complertament feliç?

Ohim lo que sobre aixó'ns diu Mme. de Girardin: «La dona sols ha de trobar sa felicitat en la vida de familia.» Sa principal esfera d'acció

és, donchs, dins de la llar, qu'és ahont ella viu alegre y humil, semblant a la modesta violeta que s'amaiga entre sas fullas y sols revela sa presencia per la suau fragancia de sas virtuts.

La dona, tendre companya de l'home en lo trist desterro d'aquesta vida, suavisava totas las penas y duplica tots los plàfers. Lo cor de son espós se confia en ella, y la dulsura que degota de sos llabis és balsam consolador que calma tots los dolors y tanca totas las feridas.

Y que dirém de la dona considerada com a mare?

«Lo cor d'una mare—ha dit ab molta poesia un autor francès,—és la obra mestra de la naturalesa.»

Y no's pot posar en dubte si recordem los venturosos anys de nostra infantesa, en que, lliures de tota inquietud, reposavam a la falda de nostra mare, dolsament endormiscats al sò d'una rondalla d'amor; si recordem nostres primers sufriments y veiem a la voreta del llit la tendre figura del ser estimat, contant ansiosa las horas de nostra angoixa, y refrescant nostra ardorosa front ab las dolsas besadas de son carinyo maternal; si recordem nostres primers passos, nostras primeras paraulas, y las innocents plegarias que dirigiam a Déu, dictadas per son cor de mare

Y no sols nos acompanya son carinyo en l'infantesa; segueix essent nostre apoyo en l'adolescencia, nostre mellor concellera en los anys borrascosos de la joventut; nostre consol en los difícils temps de l'adversitat. Y sa esfera d'acció no's limita als cuidados físichs, va molt més enllá, y desde que nostra inteligencia, qual tendra poncella, s'obre poch a poch a la veritat, ella comensa a desempenyar son paper d'educadora en lo sí de la familia.

Lamartine, lo suau poeta del segle XIX, exclama en un de sos escrits: «Lo cor de ma mare ha sigut mon verdader mestre, y en ell llegia jo lo que havia de ser, sentia totas sas impresions, y aspirava al través de son amor».

Per aixó's diu que la dona és lo primer llibre en quinas páginas adquireix lo noy las primeras ideas de la vida, per lo que deya Napoleón: «Lo pervindre de las criaturas és casi sempre obra de sa mare». Ella fá entrar al cor de sos fills, ab sos besos y sas llágrimas, l'ensenyansa viva de la moral, perquè en realitat las donas són las úniques y verdaderas mestras d'eixa noble ciencia, indispensable a la vida social.

La dona, més debíl que l'home, com a ser físich, és més forta que l'home, com a ser moral. De dret és més fort l'home, però de fet acaba la dona per dominarlo. Aquest immens poder moral de la dona, trascendeix més enllá de la familia, donchs segons opinió del sabi Fenelon, ella és la que decideix la sort del género humá, contribuint a la grandesa o a la perdició de las nacions.

Bé ho entenia Horaci, quan anunciava la destrucció de l'Imperi Romá, si August no obría centres educatius pera que en ells s'hi formessin lo cor y l'inteligencia de las donas romanas. Bé ho comprenia també aquell escriptor que deya: «Quan la corrupció s'ha apoderat tan sols de l'home, no está tot perdit, la dona pot salvar a la Societat; però quan la corrupció ha invadit a la dona, ja res hi ha que esperar, perquè el poder de l'home és pera aixó ineficás, siguint sa filosofia especulativa, mentres que en la dona la filosofia és práctica.»

Per lo que hem dit, s'ha pogut veure a la dona desempenyant lo paper de mare y de mestra de sos fills; altre día la considerarem com verdadera educadora en los centres públics d'ensenyansa.

INFIDEL

(ACABAMENT)

Y en Lluís, agitat, però no obstant ab veu ferma, segui:

—Mira'l meu bras; l'enmagriment comensa. Encara no estich més que en lo periodo prodromich. Lo periodo confirmat vindrá més o menys depressa, poch a poch sens dubte gracias a la meva constitució vigorosa, però vindrá! Quan ne veuré's síntomas ja no'n tindré més que per unas sis setmanas... N'estich ben cert... Mira sobre la taula ls llibres dels nostres mestres sobre aquesta materia: Laënnec, Wirchow, Villemin, Grancher, Thaon... Tots los he llegit y rellegit, profundisat, comparat, ab la ardenta esperansa, oh! ben ardenta, t'ho asseguro, de descubrir que m'enganyava... La vida s'obria al meu devant tan riallera y tan hermosa!

—Però bé hi han remeys!—feu lo amic, quina veu tremolava.

—No... Tú sabs, com jo, que no n'hi ha pas!... Los sabis experiments dels deixebles d'en Pasteur ne trobaran algún día; però encara no han donat resultat, y jo ja no hi seré pera veure'l seu éxit.

—T'exaltas molt fàcilment, Lluís! Ves a veure als nostres mestres, consultals! Ells destruhiran la quimera d'aqueixa malaltia que no existeix més que en la teva imaginació!

—He anat a veure al més ilustre de tots. Sempre ha sigut bó pera mí. Digues-me que'm digues la veritat, que la rebria com un home...

—Y bé!... que t'ha dit?

—Pocas paraulas, però n'hi han hagut prou. Després d'haverme auscultat ab lo més escrupulos cuidado, m'ha respost: «Pobre fill meu!... tindria d'interrompre'ls seus estudis y tornar alguns mesos al costat dels seus pares; potser l'ayre de la terra nadiuha li probaria!» Aixó volia dir pera'ls que saben entendre: «Vagi a passar l'agonia y a morir en los brazos dels seus!»

—¿Què vas a fer?

—Quedarme aquí fins a l'hora... Vull enganyar a la meva familia y no donarli l'espectacle del meu aniquilament diari... A última hora ja'ls cridaré... Sofrirán més allavors, però al menys los hi hauré estalviat las eepantosas angúnias dels mesos que venen pera mí!

—Y... y la teva promesa?—digué l'amic vacilant.

—També pera ella tinch fet lo meu plan. Tú m'ajudarás a executar-lo. Ets bastant amic meu pera que pugui comptar ab tú.

—¿Comptahi en tot y per tot!

—Ja ho deus veure que seria un crim tirar un vel de dol sobre aquesta vida riallera que comensa... Donchs bé!... Cal que la Leonia'm cregui infidel a tots los meus juraments; arrastrat pel torrent de la vida parisencia, indigne d'ella!... Vull ser despreciat, no plorat per ella!... Sofrirá del meu aparent abandono, però la seva dignitat ofesa y'l seu amor propi ferit la consolarán... Conech lo seu cor: Viuda sense haver sigut esposa, no oblidaria may. Donchs no vull que aqueixa suau y estimada existencia quedi abatuda per la seva mort... Cal que pugui ser ditxosa després de mí!

—¿Que ja no l'estimas?

—Oh! veig que no'm comprens! May la he estimada tant! L'adoro ab totas las foras d'aquest cor que molt aviat ja no bategará; ab totas las fibras d'aquest cos ahont la mort va fent la seva obra. Son nom, que repeteixo desde la meva infantesa, serà'l que pronunciaré en lo darrer moment! La seva imatge no'm deixa ni un instant, sempre ha sigut mon únic pensament y serà'l meu pensament suprem!... Però sapiguentse estimada d'aquesta manera, consagraria al meu recort un dol etern, y aixó és lo que no vull que succeixi!... Tindrà un instant de torbació, de dolor, d'ira potser; però poch a poch, ab l'ajuda del natural orgull, oblida-

rà a l'infidel... a l'ingrat... La vida tornarà a somriure pera ella... y un dia o l'altre...
 Un sanglot va interrompre a n'en Langeron; però desseguida's redressà més ferm que may.

—Las mevas cartas,—segui—s'anirán fent escassas y cada vegada més fredas. Ja no hi parlaré dels méus suaus somnis, pobres estimats somnis desapareguets! Però hi parlaré dels méus plahers parisencs, de la vida alegre que porto... Tú m'hi ajudaràs... A l'escriure als teus pares y als amichs d'allà baix los hi dirás los tristos cambis morals que hi ha en mi; ls méus desordres, las mevas bojerias de tota classe, en las que perdo la meva dignitat, lo méu amor al treball, las probabilitats de l'èxit del demà... fins la meva salut!... Tot això se sabrà, transpirarà, y aixís conseguirà'l méu objecte!... Tú sol, y ls méus pares, als qui en lo darrer moment confiare la veritat, serèu los dispositars del méu secret.

En Langeron se deturá. Com pera recalcar las sinistras paraulas, un accés de tos seca y ronca li remogué'l pit, y quan apartà'l mocador dels seus llabis lo séu amich hi vegé una taca de sanch.

IV

—Es ben trist tot això, senyora Valubert!—deya la senyora Poitevin a la seva amiga tornant del fossar ahont acabavan d'enterrar a n'en Lluís Langeron...—Un jové que semblava tan bò, tan sèrio, tan ben educat!... Se recorda un vespre en que la vaig trobar a vostre tòt justament devant de la casa dels séus pobres pares?... Y vegí' era precisament lo dia en que's deya que'l desgraciát jové anava a prometes ab la senyoreta Herbaut... Ja li deya que París és una mala ciutat, feta pera la perdició de la joventut!

—Oh! és ben veritat senyora Poitevin! Los pobres pares són ben bé de playner, no sols per perdre al séu únich fill, sino també per que se'n vá a forsa de mala conducta!... M'han dit que'ls séus amichs escribian que duya una vida... oh! però una vida!... Horrors, creguim!

—Es espantós!... Y la pobre senyoreta Herbaut?
 —Sembla que quan va sapiguer que'l séu promès li era infidel, de primer va tenir un gran disgust... Però és una noya d'esperit, y ademés lo sentiment de la seva dignitat... Y ja que l'oblidavan... també ha oblidat.

—Ahont és ara?... No se l'ha vista a la cerimonial.
 —Naturalment... No era pas lo séu lloch... Sembla que's al Mitjdia ab los séus pares y la familia Saint-Ythier... jé... jé... Hi ha'l noy Saint-Ythier que's un bon mosso... y aquest és entenimentat... Me sembla que dintre de poch...

V

Lo somni suprém d'en Lluís Langeron s'ha realisat. La vida tindrà encara flors pera la promesa de l'infidel!...

S. BOUCHERIT.

Comentarios

Brams d'ase.....

No caurem de la vulgaritat d'indignarnos, ni molt menys d'enfadarnos per los escrits d'El Dia de Madrid contra Catalunya. Estem tan acostumats a la injusticia, que lo que més nos sorprendria en aquest mon seria que los periòdichs y ls polítics de Madrid tinguessin dos dits de cervell y que jutessin y parlessin de las cosas ab la serenitat de criteri que la rahó y la justicia exigeixen; però com això seria demanar impossibles, lo més senzill y convenient pera nosaltres és pendrer aquestas cosas com a mals crònichs y incurables, deixant que certa gent fassin y diguin lo que mellor los hi sembli. Al cap de vall, fentho aixís, nos estalviem molta feyna de propaganda, que'ns la fan desde Madrid, inconcientment, és clar, *gratis et amore*.

Fòra d'això, ja feya temps que l'Dia caminava per las tenebras, y volguent sortir a plena llum, ha aprofitat lo de la suspensió de garantias pera mouer soroll... y vendrer uns quants cents nùmeros. Total, unas quantas pesetas, y rès més. Dihem mal: també s'ha trobat lo Santonja en qüestió ab uns desafios... Vaja, deixemho correr que podriam pendrer mal.

Nos ab nos

A la darrera sessió de l'Ajuntament hi assistiren vintidós regidors. Qualsevol pensarà que hi havia a fer algun nomenament de personal; donchs no senyors, se tractava d'un assumpto interessantíssim pera Tarragona: acordar que'ls gegants y nanos anés-

sin o no a Barcelona, quin Ajuntament pagava'ls gastos.

En la reunió que's celebrà l'altre dia entre l'alcalde, alguns regidors y'l representant de la Comissió de Festas de Barcelona, mitj s'acceptà la proposta de fer anar los gegants a Barcelona, pagant tots los gastos; però'ls regidors caciquistas hi *vegeren* un acte de gran transcendencia política y naturalment s'hi oposaren.

Realment fá riurer que prenguim tan a la valenta, assumptos que no valen la pena, y no'ns ocupariam de lo ocorregut, si no's posés en ridícol a Tarragona, puig en principi s'havia quasi acceptat l'ofertiment de Barcelona.

Altras vegadas s'havian atès sollicituts per l'istil d'altres ajuntaments de Catalunya, y és natural que's fès, puig són atencions que's deuen tindre, sobre tot quan no costan cap diner. Un altre dia necessitarem quelcom important de l'Ajuntament de Barcelona, que sempre ha tingut deferencias ab lo nostre, y no podrèm demanarlos hi rès, per haver quedat ara en una situació poch ayrosa.

Ademés d'això si ab los gegants y nanos haguessin anat a Barcelona 20 o 25 personas, aquestas sempre haurian guanyat 5 o 6 drets cada una, que bòn servey los hi haurian fet ab los pochos treballs que hi ha.

Vaja, tenim uns regidors que no'ns los mereixem.

CARITAT

Acabava mon primer article insert en LO CAMP DE TARRAGONA, núm. 93 dient: «Dadas ja las explicacions que quedan estampadas, passèm a veure si Tarragona, municipi, té caritat o si, no solament no té caritat, sino si compleix la llei envers los pobres, per passar després a estudiar si Tarragona, capital de provincia, té caritat o se l'ha menjada, fá anys, lo caciquisme que patim per desgracia nostra».

No hi ha cap classe de dubte que queda plenament demostrat en tots mos anteriors articles, que Tarragona municipi no'n té de caritat, y que no solament no té caritat, sino que no compleix las lleys envers los pobres malalts, no donantlos hi un dret que legal y moralment los hi pertany y no solament queda patentment demostrat tot això, sino que també hi queda, que mentres pels pobres malalts no hi ha lo que la llei disposa y la conciencia ordena, se malgastan los diners donant als que no són pobres lo que sols als pobres pertany de bon dret, y també queda probat fins a la evidencia, que's passal' temps fent més que administració, política rastro y baixa, posant lleys y fins disposicions escrituradas als peus d'una política que'ns anorre deixantnos a tan baix nivell de cultura, que cap poblet de montanya té perquè envejarnos.

Una vegada probat tot això donchs, passèm a estudiar lo segon punt, o sigui: si Tarragona, capital de provincia'n té de caritat o se l'ha menjada fá anys lo caciquisme que patim per desgracia nostra.

Tarragona té una Diputació y un Governador civil president *nato* de la mateixa; sabèm que a n'aquesta corporació incumbex la gestió, govern y direcció del interressos provincials de tota mena; tots podríam estudiarlos ab la convicció de que aquella corporació no havia de quedar gaire ben parada; però com que no m'he proposat més que ocuparme dels interressos que directament afectan a la salut pública, d'aquests solament m'ocuparé per ara.

Es clar que podria ocuparme de l'estat de las carreteras, convertidas en escorrachs, que semblan passetjos pel dimoni perquè s'hi trenquý'l ánima que per ellas passi; natural, que podria ocuparme de aquellas altres, que casi deuen ser tots morts los que las varen veure comensar, y probablement no las veurá acabadas ningú dels que actualment vivim; prou que podria també ocuparme de que no paga als empleats, fentlos dejunar molts mesos; que no paga a l'imprenta que tanta feyna li doná y gastos li acarrea; que per no pagar als contractistas va haver de deixar de publicar substas que quedavan desertas; que per aquest mateix defecte han passat més d'alguns apuros los desgraciats recullits a la Casa de Beneficencia, haventhi hagut president que amensass ab soltar los deixanlos lliures, perque anessin a implorar la caritat pública, ans que morir de fam dintre l'establiment de la Casa de Beneficencia a càrrech de la Diputació; bé prou que ho sé que podria parlar de tot això y moltas cosas més, com de no tenir la provincia a Tarragona ni un malvat aparato de desinfecció, locomóvil o no, per poguer ser traslatat als pobles de la provincia que tinguessin la desgracia de sofrir alguna

epidemia; compodria parlar de que en lo Gubern civil, que segurament saben que a la provincia hi ha per allà uns 168 pobles, o municipis més ben dit, no saben, o millor dit no sabian a 31 de Desembre passat, quants metjes hi ha, com se diuen, si són o no titulars y si's que ho són, són degudament retribuïts y religiosament pagats; aixís com si tenen legalment contractats los seus serveys ab los Ajuntaments com disposa y mana la llei, que'ns mana y reigeix a tots, petits y grans; també podria parlar de que aquests 168 pobles tenen la inmensissima majoria los cementiris com a la Secuita, al mitj del poble y completament saturat, havent de desenterrar los enterrats per fer puestos pera enterrar als no enterrats; de las esgarrifansas de sentiment y dolor, que s'apodera dels alcaldes quan se troban a la porta abandonat un infantó recent nascut, al pensar que han de traslladarlo a la Casa de Beneficencia de Tarragona ahont l'espera una dida que menjant o no menjant, ne cria tres o quatre més com aquell desgraciát, abandonat per una mare desventurada que després de haver comés grave falta, abandona'l fruit de sas entranyas fiant sa alimentació y cuidados, que tal vegada a n'ella sobran, a una societat avara y mesquina que no dará al séu fill, ser semblant a Déu, lo que's disputaria per donar a una bestia, un burro, un gos que perdut caigués a las mans de la major part de la que la constitueixen; parlaria també d'aqueixas casas de tráfeh de carn humana blanca y negra, dels reglaments mal girbats que las regeixen, y dels defectes en sa vigilancia sanitaria, tant fàcils de corretgir, y que produexen la mort prematura de molts sers humans; són causa de pèrdus seguras de la tranquilidat de la llar, doméstica y'ns fan contemplar cuadro los més tristos de jovent malalts, que'n lloch de ser joia y esperansa de la patria, són remora y destorb que la decandeixen ab forsas y sentiments; per fi també podria parlar del sarcasme caritatiu de Tarragona, capital de provincia, com ho és, lo donar un lloch per poguer ocultar als ulls del món (al menys aparentment) a la maternitat clandestina, y en cambi no tenir un lloch per la maternitat llegitima, encara que desheretada de fortuna; passaré per alt las mil y una consideracions que aquest fet me sugereix, però no callaré que podria ocuparme de que aqui, en aquesta provincia, legalment no's pot captar, però tampoch hi ha un lloch, un hospici ahont recullirse quant un és vell, és inútil pel treball o no troba qui li dongui feyna.

Ja veyeu donchs, si n'hi ha de rama tallada per poguer escriure més que no escrigué Sant Tomás, en demostració de que no hi ha caritat a Tarragona, capital de provincia, y si considererem que tots aquests mals los patim, principalment per que la Diputació no cobra, y que si no ha cobrat ha sigut per que la política ha pogut més que la llei, la rahó y'l sentit comú, tindrém demostrat a la lleugera lo que me havia proposat. Però com podria ser que aquests petits apunts no satisfessin a tothom, molt menys havent tractat ab tan detall la falta de caritat y demés de Tarragona, com a municipi, he deixat expresament per l'últim un fet, que detallat, podrá servir de mostra, ja que diuen que per mostra basta un botó, de lo que's Tarragona com a capital de provincia, y sobre tot fins ahont arriba la seva poca caritat.

A. RABADÁ

(Seguirá)

L'obra del Diccioniari Catalá

Ab lo present nombre del Butlletí del Diccioniari, corresponent al Juny y Juliol passats, acaba de detallarse definitivament dia per dia, l'excursió filològica que Mossèn Alcover ha fet per las Balears, Valencia, Roselló y Catalunya desde'l 8 d'Abril que sortí de Mallorca, al 14 de Juliol, fetxa del seu retorn.

Llegit aquell itinerari que patentissimament clarament lo triomfal que ha sigut aquest viatge, y fet esment de las rebudas que per tot arreu li han donat, se véu de quina manera hi ha encara energias, y com lo poble espera y fretura'l retorn a la tradició, esperantse'ls ánimos endormiscats devant las causas nobles y enlayradas.

La premsa catalana, representada per La *Renaixensa* y La *Ueu de Catalunya*, ha publicat las cartas que Mossèn Alcover, plé de graütut, dirigeix a la munió d'entitats y particulars que li han allargat la mà y obert llurs brassos, en apoyo y ajuda de sa magna empresa.

Pocas causas han tingut una empena tan valenta com aquesta del

Diccioniari Catalá, que iniciada per l'ilustre Mossèn Alcover, ha sabut vèncer dificultats de molt de gruix, pera predicarla y ferla comprendora a tota la patria en pés, sens trobar esculls enloch, ni recalcitrans poderosos, ni ningú que no s'hi sentís afectat a ajudarli, enlluhernat per lo simpática de l'idea.

Las llistas d'obras de que's fan cédulas; las seccions del llenguatge vivent que's van omplint; los arxius ahont se treballa; los nous corresponsals, y la gran y avalorada munió de colaboradores de que's vá donant compte en lo Butlletí, ab ver'escreix garantisa l'èxit de l'obra, y esperona de valent a la feyna.

En un xamós article se dol de la mort de l'insigne cantor de la patria Mossèn Verdager, qui tan bona ajuda hi hauria donat, ell que fou lo primer en inventariar la llengua catalana, sobre manera, ab sa magna *Atlántida*, publicada en época d'ensopiment, y quan encara la parla catalana era aborrida y motejada de mala manera gayre bé per tothom.

Segueix últimament la Crònica de l'obra del Diccioniari, y finalment ab unas advertencias molt saladas, sobre tot la dirigida als corredayres de l'Estalvi, se clou lo nombre, quin *sumari* és lo següent:

Excursió filològica de Mossèn Alcover.—En acció de gracias.—L'obra del Diccioniari a n-el Roselló.—La obra del Diccioniari a Madrid.—Llista d'obras catalanas escullidas per ferne cédulas.—Nous Corresponsals.—Seccions de llenguatge vivent de que se són encarregats els colaboradores que s'expressan.—Arxius ahont hi ha colaboradores que fan cédulas.—Crònica de l'obra del Diccioniari.—Advertencia.

B. P.

Jochs Florals de Falset

Composicions rebudas

Número 1. Amorosa. Lema: Carmeta.—2. Patria. L. Cant.—3. L'orfaneta. L. Aquí baix, etc.—4. Buscant al fill. L. La mort y l'animeta.—5. Patria. L. Ressorxí.—6. Patria y llibertat. L. Catalunya y avant!—7. Pluja y neu. L. Per Sant Andreu!—8. Amorosa. L. Sempreviva.—9. Lo cant dels espargadors. L. Firám.—10.—Cant patri. L. Fé y coratje.—11. La molinera. L. *.—12. Recort. L. Per las canyes, etc.—13. Salve. L. Cor de Maria, etc.—14. Patria y humanitat. L. Llibertat, igualtat y fraternitat.—15. Lo treball y l'estalvi. L. Labor, prima virtus.—16. anyorament. L. Sol en ma cambra.—17. Lo treball y l'estalvi. L. Qui treballa, etc.—18. Vida nova. Lema: Patria méva, etc.—19. Déu, Patria y llibertat. L. Això volém.—20. Patria L. Ben'ets, etc.—21. Cansó patriótica. L. Junteunos, etc.—22. La Ascensió de la Verge. L. Ave Maria Stella.—23. La flor de Falset. L. Eleonor Maria d'Aragó.—24. Patria. L. Mes gran fa la patria, etc.—25. Les Barres de Catalunya. L. Any 873.—26. Assumpció. L. Exaltata est, etc.—27. Pagesívola. L. Lo geni del Priorat.—28. Amorosa. sense lema.—29. A la Assumpció. L. Assumpta est, etc.—30. Lo treball y l'estalvi. L. Virtut.—31. A plé sol. L. Impresions.—32. Patria! L. Sursum corda!—33. Ensaig històric. L. La primera lley de la historia, etc.—34. La Vall Poera. L. Tradició recullida pel país.—35. Concepte de patria, etc. L. La rutina.—36. La nit de St. Joan. L. Al amich, etc.—37. Montserrat. L. Patria.—38. Lo peccat. L. Abyssos, abyssum invocat.—39. Ramillet per ma estimada. L. Patria, Fides, Amor.—40. Salve Regina. Sense lema.—41. La vida es lluita, etc. Sense lema.—42. Salve Regina. L. Spes nostra.—43. Lo treball y l'estalvi. L. Qui treballa, etc.—44. A la memoria del fell Jean Pèleprats. Sense lema.—45. A la Assumpció de la Santissima Verge. L. Glòria a Maria etc.—46.—Tochs d'amor: L. Nanch-nanch.—47. Pagesía. L. A ma esposa.—48. Aletejant. L. Lletra.—49. Per la patria L. Brindis.—50. Als obrers de Catalunya. L. La patria's crida, etc.—51. Del mar. L. Boceto.—52. Salve. L. Exaltata est, etc.—53. Gloria al Priorat. Sense lema.—54. Matinal. L. Amorosa.—55.—Lo Clavell roig. L. A un amich.—56. Nostre cant. Sense lema.—57. Aprés les desposalles. L. Parla l'espós.—58. La patria se desperta. L. A la secció de Literatura, etc.—59. Lo miracle de les flors. L. De la Terra.—60. Nocturn. L. Amor.—61. Sursum. L. *.—62. Joyas arquitectónicas. L. De millors temps.—63. La Patria L. Una patria sola, etc.—64. Primavera sens fi. L. A la meva esposa.—65. Patria, Amor y Fé. L. Soch tan petit, etc.—66. Lo jornalero. L. Ni'l sol m'aclapara, etc.—67. Aubaða. L. Dorm, dorm.—68. Consol. L. A

la mare.—69. Les flors del méu jardí. L. Fides, Amor et Patria.—70. Los falsetans. L. Agost 1714.—71. Divina Mecenas. L. Tragedia vella.—72. A ma filla. L. Josefinal.—73. El sagel xichs de Falset. Sense lema.—74. Lo quis. L. Montanya avall.—75. Crodia de la Assumpció. L. Falset per Maria.—77. Lo centralisme. L. Falset per tat soch jo.—78. Lo capdill de l'inocencia. L. Ramón Berenguer III.—79. Per la festa de Corpus. L. Non nobis, etc.—80. Resignació. L. Non ple.—81. Tochs de patria. L. Cançons noves.—82. Plors de nina. L. Traidor.—83. Estudi històric crítich, etc. L. La Corona d'Aragó. Lliure, etc.—84. Concepte de patria, etc. L. Ordre y amor.—85. Lo treball y l'estalvi. L. Si ets vell... etc.—86. La llar catalana. L. Sò un trovador jo, Regina.—87. Deu vos salve, Reina y Mare. L. Mites factet castos.—88. A la lluna. L. Real astre de la nit.—89. De Catalunya. L. Patria méva.—90. A Catalunya. L. Ma patria per aimarte... etc.—91. La poesia de Montanya. L. Magestat.—92. Cançons. L. Los arbres.—93. Ausents. L. Què volèu!... etc. 94. La cansó de la sembra. L. Qui no sembra... etc.—95.—Exordi. L. El treball y l'estalvi.—96.—Los segadors. L. Pel juny.—97.—Brindis. L. Brindém, brindém.—98.—Falset. L. Gloria, gloria!—99.—La gran patria. L. Del progrés en general... etc.

100. La festa major. L. Bon recort.—101. Lo foch de Prades. L. Amunt.—102. L'aubada. L. Somni.—103.—Chor d'àngels. Lema: Celestial.—104.—Brindis. L. Los vasos rellenos, etc.—105.—Estudi sobre la Filoxera vasterix. L. La vinya, etc.—106.—Opuscul històric sobre la vila de Falset. L. Patria.—107. Lo problema social pot resóldres dintre lo programa regionalista? L. Regeneració.—108.—La foia. L. De ma terra.—109.—La por. L. Qu'és lletja!—110.—Lo catalanisme y la qüestió social. L. Trevall y amor.—111.—Lo bressol. La non-non.—112.—Lo cant del aucell. L. Refiliant.—113.—La vinya. L. Priorat.—114.—Cap-vespre. L. Foscúria.—115.—La remor de l'arbreda. L. Poesia.—116.—Los Carroixos de Scala-Dei. Lema: Labor, prima, virtus.—117.—Marinesca. L. Boga, boga.—118.—Doctrina sociològica del regionalisme. L. Diligete omnes, etc.—119.—A la Assumpció de la Verge. L. ¡Oh, Maria!—120.—Lo centralisme y sos mals. L. Via fora.—121.—En Ferrán II d'Aragó y Na Isabel I de Castella. L. Tanto monta.—122.—Lo castell de Ciurana. L. Historia.—123.—Ressorxí! L. Patria méua.—124.—Calvari d'amor. L. Jo me n'hi pujo.—125.—Relació històrica de la vinguda, estada y fugida dels frares de Cartoixa al Priorat. L. Veni, vidi, vici.—126.—La mort del aucell. L. Natura.—127.—Alguns datos històrics sobre la vila de Falset. L. Patria.
 Quedan fóra de concurs, per no venir ab los requisits que's fixan en lo Cartell, los següents treballs:
 Los pescadors.—La vèu del sigle.—Historia de Falset, usos costumes y antigües llibertats.—Niu d'amor.
 Falset 17 d'Agost de 1902.—Pel Jurat calificador, Miquel Laporta, president Joseph Anguera, secretari.

Sants de la setmana

Diumenge, 31 d'Agost.—Nra. Senyora de la Consolació, st. Ramón Nonat card.—Dilluns, 1 de Setembre.—Sts. Gil ob.—Dimars, 2.—Sts. Antòlin mr. y Esteba vy.—Dimecres, 3.—Sts. Nonito bs., Simeón Estèlita y Serapia vg.—Dijous, 4.—Stas. Candida Rosa de Viterlo y Rosalia vgs.—Divendres, 5.—Sts. Llorens, Justinián bs. y Abdulia vg.—Dissapte, 6.—Sts. Onesiforo y Faust mrs.
 Quaranta horas, continúan a la Iglesia de las Religiosas de Sta. Clara y dilluns comensaran a l'Iglesia de Ntra. Sra. de la Mercè.

NOVAS

La vinguda a aquesta ciutat dels frares benedictins que ab tanta universal aceptación venen dedicantse a la fabricació de la célèbre «Chartreuse» ha sigut molt ben rebuda per los elements tots d'aquesta població, donant de aquest modo un hermós exemple de cultura, que voldriam veure en tots los assumptos que a Tarragona afectan.

Y precisament per que qualsevol medi de vida que's tracti de portar a Tarragona, deu ésser considerat com un gran benefici y més si com lo cas actual no costa a la població cap sacrifici, és de doldrer que'elements tan distanciats de nostres interressos com són los que representa *El Liberal* de Barcelona, que al fi y al cap pertany a una empresa madrilenya, hagin escullit un tema tan poch apropiat per

Comissions y Representacions X

DE PRODUCTES NACIONALS Y EXTRANJERS

Centre d'Informació Comercial

Sixto Villalba.—TARRAGONA

fer uns versos més o menys satírics y burlons.

La respectabilitat de la comunitat dels Benedictins, així moral com industrialment està per demunt d'aquestes tonterias.

Nosaltres que tant nos interessem pel pervindre de Tarragona, estem segurs de que'ls Benedictins trobaran las majors facilitats pera tot lo que'ls hi convingui y de tot cor desitjem que l'ensag que van a emprendre siga tant falaguer en sos resultats que ben prompte poguem veure l'engrandiment de la Sucursal que s'esta montant y a nostra població convertida en lo centre mercantil de la poderosa empresa.

Poch valèm, mes nostre modest concurs lo tindran sempre'ls Benedictins y no sols ells sinó qualsevol altra entitat que aquí vinga a treballar sigan las que vulgan sa nacionalitat y modo d'ésser. Estem tant cansats de veure reunir a Tarragona elements vagarosos que'ns plau y molt que hi vinga nova sava. Gent que treballi es lo que'ns convé, que la veritable regeneració dels pobles sols ab lo treball pot conseguirse.

La Cambra de comers d'aquesta ciutat s'ha dirigit al Ministeri d'Estat en queixa del procedir del govern de Noruega aplicant als vins espanyols una escala alcohòlica, diferent de la que estipula lo vigent tractat de comers, donant motiu això a que en lo port de Christiania restin detingudas variadas partidas de vins de Tarragona, ocasionantse ab tal procedir serios perjudicis a nostre comers.

Aqueix assumpto val la pena de que totas las entitats de Tarragona s'en preocupin, puig en realitat és molt més important que lo discutir la política menuda o preocuparse de si ara tenim dugas músicas militars y'ls tortosins ne volen una.

D'haver descuidat los verdaders interessos ha vingut l'estat de decadència en que'ns trobem.

La distingida senyora de nostre benivolunt amic y company de causa don Robert Guasch ha lliurat felisment un hermós nen.

Felicitem de tot cor als pares.

Fa uns quants dias que sembla que bufan vents favorables pera Tarragona.

Ab la vinguda dels Benedictins pera instalar aquí sa industria de fabricació de Chartreuse, ha coincidit la d'un fabricant de sedas que també vol montar aquí sa industria.

Sembla que la cosa va de veras, puig se'ns assegura que s'han comprat ja'ls terrenes apropòsit pera construirhi l'edifici.

Ho celebrèm y nostre gust seria poder donar sovint noticias semblants.

Dintre de pochos dias quedarà enllestit lo quadro dramàtic que junt ab la secció d'aficionats actuarà en la vinenta temporada en l'elegant Teatre de l'Atenèu d'aquesta ciutat.

Per las noticias que tenim fins ara, sembla que la Junta Directiva d'aquella societat té'l decidit propòsit de que la propera campanya teatral sigui lluida de debò, lo que conseguirà sense gayre esforços, puig compta ab medis y ab elements pera sortirne ayrosa.

Ja que en la crida feta pel nunci la setmana passada per ordre del senyor Alcalde, a l'objecte d'organisar lo servey benèfic de sanitari, no's feya present lo que la llei disposa sobre quins tenen dret a la pobresa pels efectes del servey gratuí y a domicili de metje y medicinas, fem present lo que diu l'article 3.er del Real decret de 14 de Juny de 1891, a fi de que cadascú pugui ferse respectar lo seu dret.

Art. 3.er Serán considerats com a venhins pobres pels efectes del reglament:

1.er Los que no contribueixin directament ab cap cantitat a l'Erari ni siguin inclosos en los repartiments pera cobrir los gastos provincials ni municipals.

Se exceptuan d'aquesta regla los que sens pagar cap contribució directa a l'Estat, la provincia ni al municipi, disfrutin de jubilació, cessantia o pensió, qualsevol que sigui sa procedencia.

2.er Los que viuen d'un jornal o salari eventual.

3.er Los que disfrutin d'un sou o pensió més petita que la d'un jornal en la localitat respectiva y comptin ab aquell sol recurs.

4.er Los orfens pobres y expòsits que mamin y's crihin per compte de la Beneficencia pública en las respectivas jurisdiccions.

Tots aquests datos los sab o potsaber de sobras l'Excm. Ajuntament, y podria formar las llistas dels pobres sens exposar a n'aquets a descuits, o olvits per ignorancia; però ja que ho fa en aqueixa forma, nosaltres cumplim, ensenyant a l'ignorant las obras de misericordia.

La subscripció oberta pera erigir un monument al patrici Dr. Robert, ha produït l'important suma de pesetas 119.083'05.

Del projecte y direcció del monument s'en ha encarregat lo company de diputació del Dr. Robert, nostre amic l'arquitecte Sr. Domènech y Montaner.

L'aiguat que caigué sobre nostre ciutat la nit del dijous al divendres, se convertí en verdader cicló a Cambrils, sufrint bastants perjudicis tot aquell terme municipal.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

Aquesta nit a las deu tindrà lloch en lo teatre-jardi de la florent societat «Niu Artístich Recreatiu», una divertida funció teatral, posantse en escena la xistosa comedia catalana «A tres quarts de quince» y estreno del juguete «¡Serenol!... las veinte y cuatro».

La festa, com de costum, acabarà ab un lluhit ball de societat.

Además se'ns diu que estan ja molt adelantats los treballs pera l'aixecament de un nou y elegant Teatre dintre del saló de ball, pera la propera temporada d'hivern.

Desde demà al 30 de Setembre estarà oberta en aquest Institut general y tècnic la matrícula ordinaria de 1902 a 1903 pera las carreras de Batxillerat, Magisteri elemental, Agricultura, Comers y Bellas Arts.

S'ha publicat la octava edició de «L'Atlántida» de l'insigne poeta Verdguer.

Avuy s'aixeca la veda en aquesta provincia. Són molts los cassadors qu'aquest any s'han provehit de la corresponent llicencia.

Nostre estimat amic lo Dr. D. Joseph Gasia Español prengué ahir posesió de la plassa de Canonge Arxiver de la Seu de Barcelona, que guanyà com ja diguerem en renyidas oposicions.

Repetim nostra enhorabona y que per molts anys puga disfrutarla, a l'ensem que li remerciem l'atenció que ab nosaltres ha tingut, convidantnos a l'esmentat acte.

Desde'l Vendrell foren ahir conduïdas per la guardia civil y reclusas en lo Castell de Pilats, quatre conegudas personas d'aquella important població.

Encara que se'ns ha dit que sa detenció està relacionada ab un fet ocorregut a la platja de Sant Salvador y del que ha parlat la premsa aquests darrers dias, nosaltres nos resistim a creureho, porque coneixem a las esmentadas personas y las tenim per incapasses de realisar actes com lo qu'hem vist relatat en alguns diaris.

Acabadas las vacaciones, demà se reobrirán las classes en totas las escuelas públicas.

L'«Agrupació Catalanista» de Santa Perpètua de Moguda, celebrarà avuy a dos quarts de cinch de la tarde, un concurs entre totas las noyas fadrinas fillas o que resideixin en aque'l poble pera propagar las cansons de la terra. En dit concurs s'ofereixen los següents premis:

Primer. Un riquíssim vestit de seda en pessa. S'adjudicarà a la noya que sàpiga mellor y más gran número de cansons catalanas.

Segon. Un finíssim traje de batista en pessa. S'entregarà a la noya

que'n número de cansons y modo de cantarlas seigueixi en mèrit a l'anterior.

Tercer. Un còs (també en pessa) de fil teixit ab seda que s'entregarà a la noya que, després de l'anterior, més número de cansons hagi cantat, preferint ab igualtat de circumstancias la que las canti mellor.

Quart. Se reserva la Junta de la «Agrupació Catalanista» la llibertat de concedir tants accésits com cregui convenient, consistentes en llassos més o menys bons segons se mereixin las cansons, llassos propis per senyirse al bras.

Celebrèm l'idea de l'«Agrupació Catalanista» de Santa Perpètua y agraim l'invitació que'ns ha enviat pera assistir a dit acte.

Lo dia 5 del vinent Octubre inaugurarà la temporada teatral la distingida societat «Centre Català», posant en escena'l drama d'Iglesias «La Resclosa».

Además del gran nombre d'obras d'antic y modern repertori que's representarán, se'ns diu que's té en cartera l'estreno de tres obras, entre ellas una sarsuela en un acte, lletra y música de dos apreciables socis del Centre.

Molt nos complau poder donar aquestas noticias y no desitjem que la vinenta temporada del «Centre Català» sigui un èxit, porque tenim la seguretat de que ho serà, no desmereixent en res de las anteriors temporadas.

L'altre dia publicava La Opinió un solt dihent que havia arribat lo senyor... X, acompanyat de la seva senyora y de su hija tierna.

¡Quina manera d'escriurer! No sabem lo que'ls hi deu haver fet la llengua castellana pera que la maltractin d'aquesta manera.

Programa que's celebrarà aquesta nit, a las nou, en lo concorregut Cafè del Centre:

- 1.ª Capritxo espanyol.—«Aldrich»
- 2.ª Faust, gran fantasia.—«Gounod»
- 3.ª Freischutz ouverture, (a petición).—«Weber»
- 4.ª La Africana fantasia (1.ª audició).—«Meyerbeer»
- 5.ª Anita—Gavota.—«Salvat»

A l'objecte de realisar una excursió artistica a Tamarit, aquesta tarde en

AVIS PACIÀ MANUEL

participa a sa nombrosa clientela y al públich en general, que ha trasladat son Establiment a la mateixa Rambla de Sant Joan, n.º 50, entressol; demunt de la tenda «Las Balears», ahont los ofereix son esmerat servey al mateix temps que preus molt econòmichs.

Especialitat en abrichs de senyoras

G. SERRA Y TRILLA

METGE CIRURGIÀ

ex deixeble de l'eminent Dr. Azua, en malalties de la pell; ex Metge alumne de l'Institut de Alfonso XIII de Bacteriologia y Seroterapia

MALALTÍAS DE LA PELL Y MALALTÍAS CRÒNICAS

CONSULTA DE 11 A 1

COMTE DE RIUS, 20, 2.º—TARRAGONA.—COMTE DE RIUS, 20, 2.

lo tren de dos quarts de tres sortiran pera l'indicat punt alguns socis de la «Joventut Catalanista» d'aquesta ciutat.

Los hi desitjem felis anada y mellor retorn.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Gabinet de malalties dels ulls

DE **Eduard Tello** METGE OCULISTA

Ex-intern, per oposició de la Facultad de Medicina.—Ajudant de l'oculista Dr. Rios.

Horas de consulta: De 11 a 1 y de 4 a 6.—Gratis als pobres.

Compte de Rius, 11, pral.

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marin, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 4 de Setembre lo vapor **Cabo S. Martín** son capitá D. Victororiá Beitia, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Tintoré y C.ª de Barcelona

PERA LIVERPOOL

Sortirà d'aquest port lo dia 3 de Setembre lo magnífich vapor **Tordera**. Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech.

SVENSKA LLOYD

LINIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHEBORG

SERVEY BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y LOS PORTS ESCANDINAVOS

Lo vapor suech **Italia** sortirà lo dia 7 de Setembre, admetent càrrega pera Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrkping, Gefte, Sundswaly Stettin, Danzig, Koeningberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia.

Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

Compañia Valenciana de Navegació

Linia regular de grans y ràpids vapors

ENTRE Espanya, França y Italia

Vapors de la Compañia Sagunto, Alcaira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana.

Pera **Niza, Porto Marizlo, Oneglia y Liorna** los dimars de cada quinzena.

Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.

Directament pera **Cette** sortidas setmanals tota época del any.

S'admet passatge y càrrega a nolits reduits.

S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordó a Génova.

Agent: **D. Antoni Más y March**

Tarragona, Plassa d'Obitaga, 1, Tarragona, Teléfono núm.

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C. - Tortosa. - Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una esferulocrónica. Canat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presenten pera aquests casos, vaig ensajar los Hipofosfats Climent, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa. - Dr. Silloniz, Catedrático de Barcelona. Srs. Climent y C. - Tortosa. - Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los casos d'Asthenia presentats a la meua clínica a causa d'afeccions gonitales provinents de la falta de fixesa de las viscera abdominals (Enteroposis) lo Xarop Climent marca SALUD m'ha donat inmillorables resultats. - Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona. Exigeixis lo llegitim Xarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Ovi

Lecitina

Giol

(Lecitina de rovell d'ou)

Tónich. Reconstituyent

Antineurasténich

Serveys de la Companyia Transatlántica DE BARCELONA

Línias de Cuba y Méjich. - SERVEY DEL NORT. - Lo día 16 de Setembre sortirà de Bilbao lo 19 de Santander y lo 20 de Coruña, lo vapor Alfonso XIII directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafirme y Pacific, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord a Habana. SERVEY DEL MEDITERRANI. - Lo día 26 de Setembre sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor Montserrat directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata, ab trasbord a Habana. **Línia de Venezuela-Colombia.** - Lo día 11 de Setembre sortirà de Barcelona, y'l 13 de Málaga y el 15 de Cadiz lo vapor Manuel Calvo directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Puerto Cabello y La Guayra; admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admet passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. **Línia de Filipinas.** - Lo día 13 de Setembre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjes, lo vapor Antonio Lopez directament pera Port-Saïd, Suez, Aden, Colombo, Singapur y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia. **Línia de Buenos Aires.** - Lo día 2 de Setembre sortirà de Barcelona, lo 3 de Valencia, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz lo vapor Reina M.ª Cristina directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaíso, ab trasbord a Cadiz al vapor de la Línia del Brasil. **Línia de Canarias.** - Lo día 17 de Setembre sortirà de Barcelona y'l 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor M. L. Villaverde directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y Santa Cruz de la Palma, retornant a Barcelona per Santa Cruz de Tenerife, Cadiz, Màlaga (facultativa), Alacant, y Valencia. **Línia de Fernando Poó.** - El día 25 de Setembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor Larache pera Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Àfrica y Golf de Guinea. **Línia de Tanger.** - Sortidas de Cadiz: dilluns, dimecres y divendres. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigir-se a son agent D. Emili Borrás

BANYS MEDICINALS

AYGUAS DE MAR Y DOLSA
Pera las personas que sofreixen dolor reumàtic o inflamatori, aixis com herpeticisme y erupcions, se preparan uns banyos compostos, especialitat de la casa, que donan excelents resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de personas que tots los anys se curan. Fa més de 50 anys qu'està obert l'establiment, baix la direcció de sempre de sos mateixos amos y propietaris senyors **Sardá germans**, é indicats dits banyos compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creyem es garantia suficient pera las personas que tingan a bé visitarlos, ab la seguritat qu'obtidrán un prompte alivio en sas dolencias. **Banyos de recreu en banyeras pias de marbre.** Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48 TARRAGONA

La veritable propaganda és farà usant tots los catalans l'inmillorable **Paper de fumar CATALUNYA.**

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA Té l'honor d'ofèrir a sos nombrosos clients y al públich en general, lo **Gabinet Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna ha establert a

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, 1.er (cantonada al carrer de Caspe, junt als teatres Tivoli y Novetats) y fentlos hi aixis mateix avinent que **opera tots los dilluns a REUS** en sa antiga clínica dental **Plassa de Prim, núm. 2, primer pis** DE LAS 9 DEL MATÍ A LAS 5 DE LA TARDE

Labors agrícolas á vapor

En la Redacció y Administració de **L'Art del Pagés, Prímpeesa, 11, principal, 1.ª, Barcelona**, se donará rahó de las condicions econòmicas pera desfondar terrenos pera'l cultiu de vinya y altres plantes, per medi dels aparatos més perfeccionats que's coneixen fins avuy. Per informes dirigir-se a D. Francisco X. Tobella, qui facilitarà notas de preus per desfondar desde un á tres pams de fondaria.

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu. **ABONOS organo-químichs** propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse. Despullas, tercerilla etc., grans llegums etc. **COMISSIÓNS Y REPRESENTACIÓNS** **QUINTANA Y TORRES** Carrer de Barcelona, 4.-TARRAGONA

FUSTERIA

En aquest antich y acreditat taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant a obras, que'n treballs artístich-decoratius y de luxo. **11, MENDEZ NUÑEZ, 11.**

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

A. PONS ICART SAN AGUSTÍ, NUM. 21, PIS SEGON TARRAGONA Tractament especial de las malalties de las dents y genivas. Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor. Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions. Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

La Joya del Centre

Establiment de begudas DE **JOSEPH RIOLA** TARRAGONA.-22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22.-TARRAGONA **TEMPORADA D'ISTIU** Espumosos refreschs de taronja, plátano, vainilla, llimó, maduixa, etc., a 10 cént. Cervesa fresca **Moritz**, rebuda diariament de la fàbrica. Horxatas y xarops fins, nectars y demés begudas del temps. Dipòsit de gel. - Vins y licors de las més acreditadas marcas a preus econòmichs. Se serveix a domicili.

CERVESA

de primera qualitat, se serveix a preus reduhuts en l'acreditat establiment **LA BATERIA** Rambla St. Joan, núm. 39 Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Joan Ruiz y Porta

Procurador Méndez Nuñez, 16, 2.ª - TARRAGONA **COGNAC MOULETTE** Quatre estrelles 20 anys depositat a Tarragona. (GARANTIT) A 6 pessetas la botella **GRAN CAFÉ DE LAS SET PORTAS** TARRAGONA.-PLASSA OLÓZAGA, 10.-TARRAGONA TELÉFONO NÚM. 15

CLÍNICA DENTAL

D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU PROFESSOR-DENTISTA **Unió, 44, pral.-Tarragona** Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extracció sense dolor. Orificacions, empastaments y tota classe de obturacions. Construcció de dents, dentaduras y aparells de totes classes y empleo de tots los anestessichs coneguts.

Forn de courer pá

Se'n ven un acreditat y ab tots sos accessoris, situat en un punt cèntrich de nostra ciutat. Informaran en nostra administració.

D. Antoni Virgili y Oliva

ADVOCAT ha trasladat lo seu despatx al carrer de Augusto, número 26, primer.

En Ramón Nolla y Martí

METGE Y CIRURGIÀ Reb en consulta de 11 del matí a 4 de la tarde **Comte de Rius, 5, 2.ª.-TARRAGONA**

Negociu lucratiu

Venda de varias participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada a l'extracció de materias fecals, pel sistema **«INODORO»**. Darán rahó a l'Administració d'aquest setmanari.

EXCELCER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bo, que resisteix tota proba al devall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebons, que ni **Rafael ni Murillo** los podrien fer milló, apropòsit per regalos, causan gran admiració. Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totes menas que son mol, barato y bons. Millor dit: no va cap casa en tan bonas condicions. **26, COMTE DE RIUS, 26**

RELOTGERIA DE **F. RIGAU** Baixada de Misericordia, 14 TARRAGONA Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas. **34, Unió, 34** Herrados (TRENCATS)

Gran fabrica de braguers

Aquest establiment compta ab los avensos mes moderns y practichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopedichs. Especialitat en lo braguer Articular-Regulador Sistema Montserrat y ab l'ortocament de las trencaaduras. Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trencaaduras congenitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirujia y a Otopedia. Casa recomanada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de conèixerla, tant per los generos de son catàlech com per los preus reduhuts. **PERE MONTSERRAT, Unió, 34.-TARRAGONA**

Conversa

—Ola Pep, tú per aquí...
—Quins vents t'han dut, vull qu'ho digas?
—Ja veurás, donchs, lo per què, Ton, és cosa molt sencilla: he baixat a provehir dels grans **Biscuits modernistas** y també **Americans de coco**, qu'és cosa rica. —Veig que tens bon paladar, ab cosa tant exquisita...
—Ja ho crech, noy, y tal si'l tinch, que com som al estiuheig, tot sovint tenim visita, y un hom aixis quedá bé, donante a un temps bona vida. —Bé, però m' dirás hont vas a comprar lo que te explicas?...
—A casa'l **Marcell Anglés**. **Major, 2, Confiteria.** **LA MARIPOSA, Carrer Major, 2.-Tarragona** **Isidro Anglés y Fill**

ACADEMIA CARRÓ **Unió-36, Tarragona** Horas de classe. - PINTURA. - Classe pera noys: De set a dos quarts de nou del matí. Classe pera senyoretas. - De dos quarts de dues a las tres de la tarde. **DIBUIX.** - Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura. Pera noys: De set a dos quarts de nou del vespre.

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del **VENTRELL**

per crònicas que sían, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats. De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

Farmacia Plana al costat de la antiga **CASA FIGUERAS** REAL, 6.-TARRAGONA Provisia de medicaments moderns adquirits d'origen. - Complet assortit de medicació pera curas antisepticás. - Especialitats nacionals y extrangeras. **Ayguas minero-medicinals** TARRAGONA

Drogueria Plana **Antiga casa Figueras** Real 6, cantonada Rebolledo 20. En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y de importació directa. **PREUS LIMITATS VERITAT** Soire FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

TOTHOM FOTÓGRAF

Á LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS **SEBASTIA CARDONA** Trobaran los aficionats a la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempas escorredoras, dipòsits d'aygua, estumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat, llotj, placas porcellanas, targetas, postals sensibles, estereoscopus y vistas estereoscópicas y bany viratge combinat. Dipòsits del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca "Tambour". **Periscopio-Delta** diafragma iris Expres minimum 6 1/2 per 9 ab 6 " 10 " 9 per 12 ab 12 " 100 " 6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 " 9 per 12 " 70 " 9 per 18 " 110 "

REVELADOR CARDONA Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s'altera ni taça **PREUS SENS COMPETENCIA** SE DONAN INSTRUCCIONS.-LABORATORI A DISPOSICIÓ DELS CLIENTS **APODACA, 27, Y PLASSA D'OLÓZAGA, 9, TARRAGONA**

Maquinaria agrícola, industrial y vinicola y xib **Complet assortit en ferreteria** **Marcell Vicens** APODACA, 27, TARRAGONA Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanper y C.ª, constructors d'aradas y bògits pera ondas llauradas y demés màquines agricolas.

Lo Camp de Tarragona SETMANARI CATALANISTA Redacció y Administració: Rambla St. Joan, 50, 1.ª Tarragona, trimestre..... 1 pesseta Fora..... 1 " Extranger..... 2 " Número d' avuy..... 10 cért.s.

Aygua naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab l'ús tendre, fresca y estuillada del taronger agre y s' vend en botelles de 1/2 de litre al preu d'una pesseta. **A ongrós importants descomptes.** Farmacia y laboratori de A. Serra.-REUS **A la menuda: Farmacia del Centro, Tarragona.-Demana AYGUA NAF SERRA**